

Anmälan till Riksdagens ombudsmän – JO

Svenska Rovdjursföreningen önskar att JO granskar Länsstyrelsens i Norrbotten handläggning i ett ärende om skydds jakt på varg (dnr 218-14062-2020, 218-14037-2020).

Vi önskar få klarhet om Länsstyrelsen haft rätt att, såvitt vi kan förstå, efter arbetstidens slut på en fredagskväll fatta ett *muntligt* beslut om att döda en varg, vilket sedan ska ha verkställts omgående av länsstyrelsens fältpersonal under lördagsmorgonen trots att det knappast funnits någon fara i dröjsmål. Härigenom har Länsstyrelsen bl.a. gjort det omöjligt att få till stånd en prövning i domstol, även inhibition, vilket är extra allvarligt med tanke på att beslutet rörde en genetiskt viktig varg. Vi ställer oss också frågan om det muntliga beslutet har fattats av någon som är *behörig* att fatta beslut å länsstyrelsens vägnar i den här typen av ärenden.

Närmare om beslutet

Laevas sameby och Girjas sameby ansökte den 22 oktober 2020 om skydds jakt på varg i ett område, eftersom man planerade att flytta dit 12 000 renar respektive 8 000 renar. Vargen ansågs störa verksamheten med hänvisning till det merarbete detta innebär för samebyarna. Båda byarna hade valt att inte släppa in renhjordarna till området på grund av vargens närvaro. Ingen av samebyarna hade dock rapporterat in förlustsiffror.

Under eftermiddagen den 30 oktober 2020 var medlemmar i Svenska Rovdjursföreningen i kontakt med Länsstyrelsens handläggare för att höra sig för om hur handläggningen fortskred. Svenska Rovdjursföreningen var särskilt angelägen om att följa ärendet eftersom det handlade om en genetiskt viktig varg. Sådana vargar behöver till varje pris hållas vid liv för att kunna vandra ned genom landet för att reproducera sig – vargen är akut hotad och det råder stor enighet om att vargstammen har en för smal genetisk bas, vilket hotar artens bevarandestatus. Länsstyrelsen lämnade då beskedet att inget beslut i frågan om skydds jakt skulle komma att fattas förrän i veckan därpå.

På morgonen nästa dag stod det dock klart att vargen hade skjutits från helikopter av Länsstyrelsens egen personal (!). Något beslut kunde man dock inte få fram från Länsstyrelsen under helgen. Den bild som föreningsmedlemmar fick var att det handlade om ett muntligt beslut och att beslutet expedierades först på måndagen. Det är i så fall ovisst vem som fattat det muntliga beslutet, när man gjorde det och om det alls har dokumenterats.

Först på måndagen kunde länsstyrelsen tillhandahålla ett skriftligt beslut. Enligt den skriftliga versionen av beslutet föreskrivs med stöd av 59 § jaktförordningen (1987:905) att beslutet skulle gälla utan hinder av att det överklagas. I det beslutet framgår inte att det har föregåtts av ett muntligt beslut utan det ger sken av att ha fattats under fredagen. Beslutet har fattats av chefen för naturmiljöenheten Britta Wännström. Enligt beslutet hade Girjas sameby på eftermiddagen den 30 oktober uppgivit att en varg nu befann sig bland renarna och att vargen gjorde upprepade jaktförsök, varför samebyen ansåg att läget var akut. Det kan ha varit detta som låg bakom den hastiga handläggningen, men vi har inte sett någon dokumentation som

förklarar varför det plötsligt blev så oerhört bråttom. Till saken hör att skyddsjaktsbeslutet är 14 sidor långt och innehåller bitvis svåra avvägningsfrågor. Det är direkt olämpligt att fatta muntliga beslut i sådana sammanhang och det borde strida mot Länsstyrelsens egna riktlinjer.

Det är möjligt att det någon gång uppstår så akuta situationer att ett skyddsjaktsbeslut bör få börja gälla samma dag som beslutet fattats eller dagen därpå. Däremot kan det inte vara rimligt att regelmässigt låta besluten gälla från den dag de fattas eller dagen därpå. Det som är speciellt i detta ärende är också att Länsstyrelsens egen personal vilseledde allmänheten om när beslutet skulle fattas och att beslutet fattades muntligen och efter kontorstid. Såvitt vi kan förstå expedierades det inte förrän på måndagen, men vi har inte all relevant dokumentation.

Svenska Rovdjursföreningen anser rent allmänt att det är ett oskick att länsstyrelser fattar beslut om skyddsjakt med förordnande om omedelbar verkställighet sent på fredagar, vilket i praktiken omöjliggör att en domstol får ta ställning till om verkställigheten bör inhiberas inom de närmaste dagarna – och under den tiden kan djuret dödas. Det är oacceptabelt och provocerande när länsstyrelser med sådana metoder försöker åsidosätta den rätt som föreningen har enligt Århus-konventionen och som också bekräftats av Högsta Förvaltningsdomstolen. Svenska Rovdjursföreningen instämmer inte i den bedömning av artens bevarandestatus som görs i beslutet och inte heller i att vargen inte kunde antas vandra ned för att nå den svenska vargstammen inom överskådlig tid. Det är inte alls osannolikt att beslutet om skyddsjakt skulle ha upphävts i domstol. Beslutet är försett med en överklagandehänvisning, men det mesta talar för att ett sådant överklagande skulle skrivas av som förfallet när vargen är död. Genom Länsstyrelsens agerande har överprövning i domstol omöjliggjorts, av allt att döma med avsikt.

Per Axell,

Ordförande